

קובץ
דברי תורה
ושיחות קודש

גליון מ"ז

פרשת פינחס (בלק בחו"ל)

תשפ"ב

● לפרשת פינחס

- קידושא רבה פינחס תש"פ
- של"ס פינחס תש"פ
- של"ס פינחס תשפ"א

● פרשת בלק תשפ"ב

- קידושא רבה בלק תשפ"ב
- של"ס בלק תשפ"ב

● ימי הילולא

- אחר הברלה בלק תשפ"א/ הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע – כ"ב בתמוז
- אחר הברלה בלק תשפ"ב/ הרה"ק רבי אברהם יהושע מקאפיטשניץ – ט"ז בתמוז

ואלה יעמדו על הברכה בעבור שנדבו הוצאות הגליון

<p>הרה"ג רבי שלמה שטרנבוך שליט"א לע"נ אביו הרה"ג רבי אליהו ב"ר אשר שטרנבוך זצ"ל ראב"ד אנטוורפן נלב"ע כ"א בתמוז תשע"ז</p> <p>ולרגל שמחת הבר מצוה לנכדו, בן לחתנו הרב שמעון סופר שליט"א</p>	<p>הרה"ג רבי ברוך שטרנבוך שליט"א רב קהל וויזניץ ברכפלד לע"נ אביו הרה"ג רבי אליהו ב"ר אשר שטרנבוך זצ"ל, ראב"ד אנטוורפן נלב"ע כ"א בתמוז תשע"ז</p> <p>ולרגל שמחת הבר מצוה לנכדו, בן לחתנו הרב שמעון סופר שליט"א</p>	<p>הנה"ח רבי אברהם שמעון מארילוס שליט"א הדב"ג כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע לע"נ זקינו הרה"ג רבי אליהו ב"ר אשר שטרנבוך זצ"ל ראב"ד אנטוורפן נלב"ע כ"א בתמוז תשע"ז</p>
<p>הרה"ח ר' יעקב יוסף בערנמאן שליט"א בארא פארק לע"נ אחיו הבחור צבי דוד ב"ר מרדכי אלטער ז"ל נלב"ע י"ח תמוז תש"נ</p>	<p>הרה"ג ר' חיים זלמן הלוי אייזען שליט"א בארא פארק מו"ץ לענייני סת"ם לע"נ אביו הרה"ג ר' יעקב בן הרה"ג ר' שלום זצ"ל נלב"ע כ"א תמוז תש"פ</p>	<p>הרה"ג רבי ישראל שטרנבוך שליט"א לע"נ אביו הרה"ג רבי אליהו ב"ר אשר שטרנבוך זצ"ל ראב"ד אנטוורפן נלב"ע כ"א בתמוז תשע"ז</p>
<p>הר"ר בנימין דואלובסקי הי"ו בני ברק לע"נ אביו ר' חיים ב"ר יהואל מאיר ז"ל נלב"ע כ' תמוז תשע"א</p>	<p>הר"ר אברהם קופיעץ הי"ו לעייקוואד לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת הבן</p>	<p>הר"ר יצחק מאזעסאן הי"ו אשדוד לע"נ זקינו ר' ישעיה ב"ר מרדכי מאזעסאן ז"ל ולרגל בואו בקשרי שידוכין למז"ם ובשעטמו"צ</p>

י"ל ע"י מערכת דברי תורה – אמשינאוו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

amshinov40@gmail.com

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או במספר 03-7630585 שלוחה 8456

קידושא רבה פרשת פינחס תש"פ לפ"ק

ההתקרבות של הבריאה להקב"ה, ורק אחר כך אפשר לקבל את ההארה ממעל המרומוז בענין יפקוד וגו'.

ונראה דתשובת הקב"ה למשה רבינו 'צוה אותם שיהיו זריזין בכבודי' הנרמז בענין הקרבנות, זהו השורש להוויכוח הידוע בענין הצפייה לישועה המובא במדרש (איכה ה, כא) שכנסת ישראל אומרת לפני הקב"ה השיבנו ה' אליך ונשובה, והקב"ה עונה (זכריה ב') שובו אלי ואשובה אליכם. ונראה לבאר דעבודת הקרבנות מוזכר בג' שבועות אלו, כי עתה העבודה היא להתקרב לה' בדרך של שובו אלי וגו', שאנו נתקרב לה', ועל ידי זה נזכה לשפע גדול של השיבנו ה' אליך.

ונראה לבאר את ענין העבודה של שובו אלי' השייכת לימים אלו, שזה כאמור גם ענינו של עבודת הקרבנות. דהנה בספה"ק ביכורי אבי"ב להרה"ק ר' יעקב מראדזמין זי"ע (שבערש"ק זו ח"י תמוז היה

יש לבאר השייכות בין פרשת פינחס לימי בין המצרים, על פי דברי המדרש (במדב"ר כא, ב) עה"פ יפקוד ד' אלוקי הרוחות לכל בשר וגו', שמשה רבינו ביקש מהקב"ה למנות על ישראל מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו, ועל זה ענה לו הקב"ה שבני ישראל יזהרו במצות הקרבנות.

וזה לשון המדרש, משל למה"ד למלך שנשא אשה, והיה לו שושבין, בכל זמן שהמלך כועס על אשתו, השושבין מפיס, ומתרצה המלך לאשתו. בא השושבין למות, התחיל מבקש מן המלך, בבקשה ממך תן דעתך על אשתך. אמר לו המלך, אם אתה מצוני על אשתי, צוה את אשתי עלי שתהא זהירה בכבודי. כביכול כך אמר לו הקב"ה, עד שאתה מצוני עליהם יפקוד ה', צוה אותם שיהיו זריזין בכבודי, מה כתיב (במדב"ר כח, ב) צו את בני ישראל את קרבני לחמי, תחלה הסדיר להן הקרבנות, עכ"ל המדרש. ומבואר שענין הקרבנות הוא

היארצייט שלו, וספריו הם מכת"ק, ודרכו בקודש בעת כתיבת דברי תורתו היה באופן נפלא, ופעם כשנפל למשכב מחמת חולשא, ביקש משתי משמשים שיקימו אותו, וכך בהתלהבות רבה המשיך לכתוב) ביאר בדברי **המדרש** (במדב"ר כא, כה) עה"פ ביום השמיני עצרת תהיה לכם, מה ראה להיות פוחת בכל יום, אלא למדה תורה דרך ארץ מן הקרבנות שאם ילך אדם לאכסניא וקבלו חברו, יום ראשון מקבלו יפה מאכילו עופות, יום ב' מאכילו דגים, עד שמאכילו קטניות, עכ"ל. והקשה למה באמת הדרך ארץ הוא להוריד דרגא בכל יום, וכי איזה חיסרון איכא אם הבעה"ב יאכילו גם ביום השני כמו ביום הראשון. וכן צריך להבין גם בענין הקרבנות, אמאי באמת פוחת והולך.

ומבאר שדרך האדם כשבא יום טוב אזי האדם עושה את כל הקרבנות באהבה גדולה להשי"ת, אך ביום השני כבר מתקרר קצת האהבה, ולכן אם יחייבו אותו להוציא ממון עבור הקרבנות ביום השני כמו ביום הראשון, על כורחו יעשה הקרבן מעט בקרירות, מחמת חסרון כיס, שכן כבר הוציא הוצאות ב' ימים, על כן מצווה התורה שיהא פוחת והולך בכל

יום ויום, כי העיקר הוא שיעבוד את השי"ת בכוונה ושמחה שלימה, וכמ"ש טוב מעט בכוונה מהרבות בלא כוונה.

ולמדנו בזה התורה דרך ארץ גם לענין האורח באכסניא, דביום ראשון מאכילו עופות כיון שאז שמח עימו מאד, אך ביום ב' כבר מתקרר האהבה במקצת, וגם מקמץ מכיון שכבר היה לו הוצאות ביום הראשון, ולכן עדיף שיאכילו בכל יום פחות, ובלבד שיקיים מצות הכנסת אורחים באהבה ובעין טובה. כי הכלל הוא שצריך להעדיף את האיכות של המצוות, על חשבון הכמות.

אמנם בהמשך דבריו חוזר בו הרה"ק **מרדזמין זי"ע**, ופוסל את הפשט הזה, שכן זה לא ניתן להיאמר, שבשביל מעלת הכוונה 'שלו', יוריד מחלקו 'של השני' ויתן לו מנה פחותה, שזה בוודאי אין שייך להיעשות, שכן העיקר בצדקה וחסד שלשני יהא מה לאכול כראוי, ואי אפשר לשנות בזה מחמת שרוצה מדריגות לעצמו. ומוסיף עוד טעם שאין לפרש כן, שכן אדרבה העצה הראויה הוא, לעבוד על מידותיו ולהיטיב את ליבו, עד שיתן ברצון כהוגן, ולא שירד

בדרגא ויתן פחות. (וכדאי הדבר לראות לשונו הק' בפנים הספר, כיצד מתנצל על פירושו באומרו שאם הביאור שכתב איננו טוב ונכון, הרי הוא מבטל את דבריו, ושיהא נחשב כאילו לא כתבו כלל. ומביא מהרבי הקדוש מלובלין זי"ע שג"כ ביטל בספר 'זכרון זאת' איזה דבר תורה של עצמו, וממילא כל שכן שהוא יכול לבטל...)

ועל כן מבאר הפשט במדרש, שאינו משום שמא יתמעט ה'חביבות' של המצוה, אלא שיש חשש, שאם יהא מאכיל את האורח בכל יום עופות שהוא ביוקר, סופו של דבר שישנא אותו, ובזה יתבטל לגמרי' מן המצוה, ועל כן דרך ארץ למעט בכל יום, כדי שיחזיקנו ימים רבים.

ומסיים, שבקרבנות עדיין אפשר לבאר כמו הטעם הראשון שפוחת והולך כדי שיהא הבאת הקרבנות באהבה ובשמחה, כי העיקר הוא האיכות, אפילו אם יהא רק מעט בכמות עכתוד"ק.

ומכאן נוכל ללמוד שאף שהקב"ה מבקש מאיתנו שנתקרב אליו בימים אלו,

בבחינת 'שובו אלי', העיקר שיהא בטוב לבב ובשמחה, אפילו אם יתקרב רק מעט, כל אחד כמה שיכול, דמעבודת הקרבנות למדנו דהעיקר הוא שכל מה שעושה להשי"ת, יעשה מתוך שמחה.

וידוע המאמר של הרה"ק הרבי ר"ב מפשיסחא זי"ע על המדרש (שיר השירים ה, ג) פתחי לי פתח כחודה של מחט וכו', וענין הדמיון של מחט הוא, דכמו שבמחט אם החור אינו מפולש לגמרי אי אפשר להעביר החוט בתוכו, כן צריך להיות ההתעוררות תשובה. וביאור ענין מאמר זו מצאנו להרה"ק ר' צדוק הכהן (צדקת הצדיק קנ"ב) שביאר בזה וזל"ק, רצה לומר שיהיה 'ממעמקי לבו' התעוררות גמור דעזיבת החטא ולעזוב כל עניני עולם הזה, 'אפילו רגע אחד די', עכל"ק. והיינו כמבואר דעיקר עבודת ההתקרבות היא אפילו מעט, אבל שיהא כהוגן.

יה"ר שנזכה להתקרב להשי"ת בשמחה באהבה וביראה, ולעבדו בלבב שלם.

סעודה שלישית פרשת פינחס תש"פ לפ"ק

צדיק אחד ועושה את המעשה הנכון, ואז כולם מבינים בנפשם שבוודאי זהו הדרך הראוי שבו יש להתנהג.

וזה מה שהיה כאן במעשה דפינחס, שכן זמרי היה נשיא שבט מישראל, וכשהוא חטא באו בני ישראל לידי בלבול, וכמו שמצינו שאף אצל משה רבינו היה בחינה של נתעלמה ממנו הלכה, עד שהגיע פינחס ובצדקו הרים את הרומח, וקינא קנאת ה', ולאחר מעשה הבינו כולם שכך היה צריך להתנהג, וזהו בקנאו את קנאתי 'בתוכם', שהאיר את עיניהם והחדיר בהם את ההרגשה שאי אפשר היה לעשות אחרת. ומעתה באו לידי תמיהה איך זכה פינחס להיות זה שמעורר את לבב ישראל, והלוא בן פוטי הוא, ולא שאלו זה כלל בדרך בזיון אלא בדרך תמיהה, שבאמת לא הבינו באיזה זכות זכה להיות המעורר של כלל ישראל. ועל זה עונה התורה, שזכות אהרן הכהן גדול כל כך, ולכן זכה נכדו

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי. וברש"י לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לע"א, והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, ע"כ.

והקשו בספרים, הרי בני ישראל ידעו שהוא נכדו של אהרן, ובכל זאת טענו שמעשה זה שעשה שייך לענין שהוא בן פוטי, ומה מועיל לנו שמייחסים אותו אחר אהרן.

ובספה"ק נועם אלימלך ביאר שישנם מצבים בהם האדם אינו יודע איך צריך להתנהג בנוגע לדבר זה, ולעיתים מרגיש שמהו במעשיו אינו כראוי, אך אינו מצליח להבין בנפשו איך הוא הדרך הנכונה להתנהג, או שיש לו איזה חפץ ואינו יודע מהו רצון ה', ויש לו חוסר בהירות איך להתנהג עם זה, עד שבא

לזכות גדולה זו, אף שהיה גם נכדו של יתרו.

ומבאר הנועם אלימלך, שהלימוד מפינחס הוא, שכל אחד יביט על ארחותיו בעינא פקחא להיות זריז ונשכר במצות ה', ולא ימתין עד שיבוא אחר ויעוררו לכך. ועוד לימוד, שע"י זה שיש לאדם חברים טובים יכול לקבל השגות חדשות איך לעלות במעלות התורה והיראה, אבל מעצמו לא יבוא אלא עד כדי השגתו בלבד, ועל זה אומר הפסוק (משלי כג, יז) אל יקנא לבך בחטאים כי אם ביראת ה' כל היום.

ובספה"ק תורת כהן להרה"ק ר' זושא פלאצקער זי"ע ביאר הענין שבא הכתוב וייחסו אחר אהרן, דהנה כשאנו רואים גיבור שעושה מעשה גבורה כגון שעצר שודד שהטיל חיתתו על יושבי העיר, אף שבוודאי יתן לו השר גמול על כך, כגון שיעשהו שר ומושל הרודה בעם, או שופט שאינו נרתע מלבצע פסק דינו. אבל מכל מקום לא יעשהו למורה וחבר של בנו אהובו, שכן לזה מחפש אחד

שמיוחד באהבת הבריות, ולא אדם גיבור ורב חימה.

והוא הדין לגבי פינחס, בני ישראל חשבו דמעשה פינחס שייך למידת הגבורה, ואין מתאים לעשותו כהן, שכן תפקידו של הכהן הוא לעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, ולזה בא הכתוב וייחסו אחר אהרן, שתדע שכל כוונת מעשהו לא היה לזה שום שייכות עם עשיית דין ברשעים מתוך כעס וגבורה, אלא מרוב חיבתו ואהבתו את ישראל, לא היה יכול לראות את הקרע שיגרום החטא בין בני ישראל להקב"ה, ועל כן מסר נפשו עליהם. וכדאייתא בגמרא (סנהדרין מד, א) 'ויפלל', מלמד שעשה פלילות עם קונו, בא וחבטן לפני המקום אמר לפניו רבונו של עולם על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל, ע"כ. ובזה יתבאר דברי הכתוב, 'לכן אמור לבני ישראל, הנני נותן לו בריתי שלום וגו' והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם', שיש לגלות ולומר לבני ישראל, שמעשהו של פינחס היה כולו ממדת

החסד, ולכן זכה לכהונה, שיוכל לעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים.

ודברים אלו של התורה כהן זי"ע אפשר לשלב היטב עם המבואר לעיל בנוע"א, שמה שפינחס החדיר קדושתו לכל בני ישראל, אין הכוונה שלימד אותם איך להתנהג על פי מידת הדין, אלא מכיון שכל קנאתו היה מתוך רחמנות על בני ישראל, שחשש שלא יתקלקל האהבה בין ישראל לאביהם שבשמים, בזה השפיע כולם ההרגש שאי אפשר לחיות בעולם בלא שייכות עם הקב"ה, וזהו בקנאו את קנאתי בתוכם, שהחדיר בתוכם אהבת הבורא.

ואיתא בספה"ק בשם הרה"ק מווארקי זי"ע (ישמח ישראל, בדיקת חמץ) עה"פ שתה עוונותינו לנגדך עלומינו למאור פניך (תהילים צ, ח), שביאר כי בחטא יש שני חסרונות, הא' הוא גוף החטא שמורד ועושה מעשה נגד רצון הקב"ה מלכו של עולם, וזהו 'שתה עוונותינו לנגדך'. הב' הוא שבזה מחשיך את עיני האדם מלראות באור פני מלך חיים ולהתקרב אליו, וזהו 'עלומינו למאור פניך', דהיינו

מה שהעלים החטא מאתנו את מאור פניך, ועתה קשה להתקרב אליך.

והנה עה"פ ה' נגדך כל תאותי, ואנחתי ממך לא נסתרה (תהלים לח, י), מובא כמה פעמים בספה"ק ישמח ישראל בשם הרה"ק ר' אברהם משה מפשיסחא זי"ע (וכן הוא בס' בינה לעתים), שפירש הפסוק כך, ה' נגדך כל תאוותי, רבונו של עולם מודה ומכיר אני בכך, כי כל תאותי הבאה מהנפש המתאוה היא נגד רצונך יתברך. אבל, 'ואנחתי ממך לא נסתרה', גם אתה ה' יודע ועד, ואין נסתר מנגד עיניך את תוקף אנחתי וצערי על זה, ותמיד אני נאנח על מצבי, עכ"ל. וזהו בחינת 'שתה עוונותינו לנגדך' שרואה את חיסרון החטא, ומתחרט עליו.

אבל כאמור יש עוד בחינה בהחטא של 'עלומינו למאור פניך', שמרגיש שחסר לו אור ה', ומתאנח על כך שאינו רוצה שיהא לו שום פירוד מהרבש"ע. ועל בחינה זו איתא מהמגיד מקאזניץ זצללה"ה שביאר בקדשו (מובא בבאר משה פרשת ויקהל) את הפסוק הנ"ל כזאת, ה' נגדך כל תאוותי, כלומר, שעיקר תאוותי

ומגמתי היא שאוכל לעמוד נגדך, דהיינו לידך וסמוך אליך, 'ואנחתי' דהיינו עיקר אנחתי היא, 'ממך לא נסתרה', שלא אסתר מאתך לעולם. וכאמור, זהו ההארה שהאיר פינחס בבני ישראל, שצריך לעשות כל טצדקי שלא להיות נפרד ממלך מלכי המלכים ח"ו, ולגאולה קרובה בקרוב וברחמים.

ומחמת בחינה זו קנא את קנאתו והחדיר הבנה זו בתוך בני ישראל, שלא שייך לחיות בעולם של הסתר פנים ופירוד ח"ו מהשי"ת, וכ"ז מכח מידת החסד והאהבה של אהרן הכהן שיחסו הכתוב אליו. יה"ר שנזכה ליאר ה' פניו אליך, ולגאולה קרובה בקרוב וברחמים.

סעודה שלישית פרשת פינחס תשפ"א לפ"ק

ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות העולם, ואמר לי חייך וכו'.

ומביא ששמע מפי הרה"ק רבי מנחם מענדיל מרימנוב זצוק"ל שמצינו שהקב"ה מקיים כל התורה, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ו, א) מנין שהקב"ה מניח תפילין וכו', ושאל הרה"ק, ומנין שהקב"ה עושה תשובה, ואמר שמצינו בגמרא (סוכה נב, ב) ארבעה דברים הקב"ה מתחרט עליהם בכל יום, ואחד מהם הוא על שברא היצה"ר, שנאמר 'אשר הרעותי' ע"כ. וברש"י, אני בראתי את יצר הרע המחטיאם, וגרמתי להם כל זאת. (וראה עוד ברכות ל"א ע"ב).

ועיקר הדבר הגורם להקב"ה כביכול לידי חרטה, הוא כשרואה את בני ישראל, אשר גם כאשר כבד עליהם עולו של הגלות, וימיהם בצער ודוחק, ובכל זאת הן מתגברין על היצר הרע ועוסקים בתורה ובמצות בכל נפשם, (ובפרט בעת בין המצרים שאין נוה לעבודת הבורא כל כך

וידבר ה' אל משה לאמר צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי וגו'. הנה בפרשה זו יש לנו את פרשיות הקרבנות, איתא בשפת אמת (תרמ"ב) שקבעו חז"ל את קריאת פרשיות הקרבנות של תמידין ומוספין בבין המצרים, כדי לעורר לבות בני ישראל, להשתוקק לעבודת ביהמ"ק, ע"כ. ויש לנו בפרשה גם את הקרבנות של הימים טובים, המעוררין כיסופין אף למועדות בבית המקדש.

ובמאור ושמש מבאר הענין שאנשי כנסת הגדולה קבעו לקרוא פרשת פנחס בימי בין המצרים, בהקדם דברי הגמרא (ברכות ג, א) אמר רבי יוסי, פעם אחת הייתי מהלך בדרך, ונכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל, בא אליהו זכור לטוב והמתין לי וגו', ואמר לי, בני, מה קול שמעת בחורבה זו, ואמרתי לו שמעתי בת קול שמנהמת כיונה, ואמרת 'אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את

כבכל השנה), מזה מקבל הקב"ה שעשועין גדולים מאד, ומתחרט על שהחריב את ביתו והגלה את בניו לבין האומות, ואומר אשרי למלך שמקלסין אותו בביתו כך וכו'.

ובזה מפרש באופן נפלא את דברי הגמרא, ר' יוסי נכנס לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל, ובודאי בראותה חורבות ירושלים נעצב על חורבנה, וא"כ איך התפלל אז, הרי אין השכינה שורה מתוך עצבות, אלא על כרחך שהתגבר להתפלל בשמחה, למרות הצער והמכאוב, ובהתגברות זו הביא את הקב"ה כביכול לידי חרטה על שברא את היצה"ר, ולכן שמע דייקא אז את הבת קול שמנהמת כיונה ואומרת, אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי וגו'.

ועתה בעונותינו הרבים שבוטל התמיד, ואין לנו אלא התפילות שתקנו במקום התמידין, ולכן כשם שהקרבות הם כדי להקריב לפני הקב"ה את רצון הלב (זוה"ק ויקרא ט, ב), כן צריך התפילה להיות מתוך עומק הלב בהתלהבות ובתשוקה.

וביותר בזמן בין המצרים, בזמן שקשה העבודה, כי בעת הזאת כשהאדם מתעורר בתפילה, הוא פועל התקרבות הגאולה יותר מכל השנה, כי ההתגברות בעבודת ה' מביא את הקב"ה כביכול לידי חרטה על הגלות. וזהו הטעם שקבעו לנו חז"ל לקרות פרשת פנחס בימי בין המצרים, כי על ידי זה שנקרא פרשיות הקרבנות מתעורר למעלה ענין ההתקרבות של בני ישראל אל ה', ומקרב את הגאולה.

ובספר אור המאיר בפרשה של בנות צלפחד, מבאר את הפסוק אבינו מת במדבר, עפי"ד הזוה"ק (בלק רה, ב) 'מדבר' מלשון דיבור, במלולא דפומיה. שצריך איש הנלבב לחשוב לפני שמוציא דיבור לפני ה', כי המחשבה הטהורה שחושב לפני שמוציא הדבור מפיו, הן המה החיות של האותיות, והם מוסיפים לו כח ועוז. אך אם מחשבותיו משוטטים בתעורבות הבלי העולם, ושוכח את ה', ומדבר דיבוריו מתוך הרגל, אזי הדיבורים כמתים נחשבו, שאין להם חיות כלל, ואינם פורחים לעילא, וזהו

היינו שמוציא אותיות ריקנים ויבשים
מכל טוב, והסיבה לכך, והוא לא היה
בתוך העדה הנועדים על ה', כלומר
שאינו בכלל אלה שמגמת נפשם לקשר
נפשם בה', המקדימין מחשבה לפני
דיבורי התפילה.

ולכן בזמן זה של בין המצרים צריך
ביותר להתבונן לפני אמירת דיבורי
התפילה, ויחשוב לפני מי הוא עומד,
ויכוון בליבו הפירוש, ואז יש לתפילה
חיות, ומעורר ענין הגאולה. יה"ר שנזכה
לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

ענין בחכמה יבנה בית, החכמה שהוא
המחשבה טרם הדיבור, שם נבנה הבית.

ולכן מי ששלם במדותיו, ועורך
מחשבותיו לפני התפילה, תיכף כשפותח
פיו להוציא דיבור, שופע עליו חכמה
ודעת, וזה רמוז בפסוק (מלכים א ה, כו) וה'
נתן חכמה לשלמה, כאשר דיבר. כאשר
רק התחיל לדבר בתורה ותפילה, תיכף
השפיע לו השפעת החכמה.

ולפי זה יתפרש, אבינו מת ב'מדבר',
שדיבורו בתורה ותפילה, לא די שלא
החיה את נפשו, אלא אף מת במדבר,

אמרים

(יומא כב, ב) ששאל היה 'בן שנה' במלכו,
אמר רב הונא כבן שנה שלא טעם טעם
חטא, כפי שאמרו חז"ל המעביר על
מדותיו מעבירין ממנו פשעיו. ואח"כ
נאמר 'תמימים', לרמוז שצריך ליזהר

כבשים בני שנה וגו'. הרה"ק הרבי
מלובלין בספה"ק זאת זיכרון (פרשת צו)
מפרש, 'כבשים' מלשון כובש כעסו,
שעל ידי זה שתעבירו על מידותיכם,
תהיו בבחינת 'בני שנה', כדאיתא בגמ'
,

צריך לקבל על עצמו, שלא להקפיד כלל. כי בבית הכנסת ובשוק לא שכיח כל כך להקפיד, אלא בביתו. ואם יזהר בכך ולא יקפיד, יהא 'עולה תמיד', שיעלה תמיד מעלה מעלה, כי אם ח"ו כועס מסתלק הנשמה חלילה, (זוה"ק תצוה קפב, א), ואז הוי ירידה, אך כשנזהר בזה, הרי הוא 'עולה תמיד'.

להישאר תמים, כלומר שלא יהא לו גאווה מזה, שהבעל גאווה נקרא בעל מום, כדאמרו (מגילה כט, א) האי מאן דיהיר בעל מום הוא. וזהו 'שנים ליום', פי' שני פעמים במעת לעת, צריך ליזהר באופן מיוחד מן הכעס, והם בבואו מבית הכנסת לביתו שחרית וערבית. ואז לפני בואו לביתו

קידושא רבה פרשת בלק תשפ"ב לפ"ק

ה', חטאתי כי לא ידעתי וגו', הוי ליה לומר, 'לא חטאתי' כיון שלא ידעתי, שהרי לא ידע כלל שהמלאך עומד כנגדו, ופירש, שהיה לו להבין מזה שאירעו לו פעמיים ושלוש סיבות למונעו מן הדרך, שרצון הקב"ה שלא ילך עמהם. וזה גופא שלא התבונן בזה זה הוא החטא. ומוסיף לספר שאחר שינת צהרים אמר לו הרר"ב זי"ע, שיקרא לפניו בספר חסידים. ולקח הספר חסידים ושאל היכן לקרוא, ואמר לי, פתח את הספר, ובמקום שנפתח שם תקרא לפני. וכן עשה ונפתח באות קנ"ג ומצא שם כדברים הללו שאמר לפני שינת הצהרים. ואז גילה ואמר, שבעל ספר החסידים בא אליו בשינת הצהרים בחלום, ובקשו שיקרא בספר שלו, ועתה הוא מבין את פשר החלום.

ובקדושת לוי הוסיף בזה לבאר, שבמה שהכה את האתון, גילה בלעם שאינו רוצה להבין את הרמז מן השמים, ועל כן מכה בחרון אפו את האתון שמעכבו

ויגל ה' את עיני בלעם וירא את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלפה בידו וגו' ויאמר אליו מלאך ה' על מה הכית את אתונך זה שלוש רגלים וגו' ויאמר בלעם אל מלאך ה' חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב לקראתי בדרך וגו'.

ראשית אינו מובן למה נזעק המלאך כל כך על צערו של האתון, ובאמת אין בזה צער בעלי חיים כיון שהוא לצורך האדם (שו"ע אבהע"ז סי' ה'), ובפרט שלחץ את רגלו.

והנה **במדרש** (כ, טו) ביאר, שכל הענין שהמלאך דיבר על צערו של האתון היה רק מכיון שרצה לישא קל וחומר 'מה האתון שאין לה זכות, ולא ברית אבות, נצטויתי לתבוע עלבונה מידך, אומה שלימה שאתה מבקש לעוקרה שיש לה זכות וברית אבות, על אחת כמה וכמה'.

בספר רמתיים צופים (א"ר פ"ג אות ח') מביא ששמע מהרה"ק הרבי ר' בונם זי"ע, שהקשה למה אמר בלעם למלאך

ההרהור תשובה שמעוררים אותך מן
השמים.

בדרך, ועל זה היה טענת המלאך, על
מה הכית את אתונך, כלומר למה לא
תיקנת דרכיך, ואתה דוחה בכח את

סעודה שלישית פרשת בלק תשפ"ב לפ"ק

וראה בקדושת לוי (נצבים) שמביא את דברי הבעל שם טוב הקדוש בענין הבת קול היוצאת בכל יום מהר חורב ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה וכו', (אבות פ"ו) שלכאורה מהו תועלת הכרוז אם אטמה אוזן אדם משמוע אותה, אלא מפרש ענין הבת קול, הוא שזהו מה שגורם שיקבל האדם התעוררות לתשובה וזהו מכוחו של הבת קול.

ומוסיף הקדושת לוי ששורש ענין ההתעוררות לתשובה, בא מדבורים של תורה ותפלה, כי גדול מעלת כח הדבור שבוקע חלוני רקיע, ומזה נמשך למטה כח של תשובה, ואין לך רשע בישראל שלא יאמר איזו דברי קדושה בכל יום, כגון קריאת שמע או תפלה או איזו ברכה, וזה שאמרו חז"ל (קדושין ל, ב) בראתי יצה"ר בראתי תורה תבלין, כלומר שכח הדיבורים מתורה ותפלה. המה מתקנים מה שנפגם ע"י היצה"ר.

וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי, ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא, ויקץ מואב מפני בני ישראל, ויאמר מואב אל זקני מדין וגו'. וברש"י כיון שראו את ישראל נוצחים שלא כמנהג העולם, אמרו מנהיגם של אלו במדין נתגדל, נשאל מהם מה מדתו, אמרו לו אין כוחו אלא בפיו, אמרו אף אנו נבוא עליהם באדם שכוחו בפיו.

ובספר עבודת יששכר (וואלבארז), כתב לרמז שמנהיגן של אלו 'במדין נתגדל', כלומר על ידי 'מדינים וריב' עם היצר הרע, כי כאשר האדם עומד בנסיון וכובש את יצרו על ידי זה נתגדל האיש, ועל כן בדקו מקור הכח לעמוד נגד היצר, ומצאו שאין כוחו אלא בפיו, שמנצחים כל המלחמות עם היצר בכח הדיבור. היינו על ידי דיבורי תורה ותפלה, שעל ידם מתרומם ומתנשא האדם למעלה למעלה.

מציאנו שאמר, אותו אשמור 'לדבר'. כי הצדיקים מה שהם מדברים כאן בעולם הזה, הם מעוררים בזה רחמים וחסדים למעלה, והדיבור בא לידי עשי'. אבל רשע זה אמר 'אותו אשמור לדבר', כי נשאר בבחינת דיבור לבד ואינו עושה פרי למעלה.

ובדרך זה מפרש בתפארת שלמה וירא בלק את כל אשר עשה ישראל לאמור"י, שרואה כמה הכנות הם מקדימים לפני שפותחים את פיהם לאמור"ר דברי תפלה ובקשה לפני השי"ת, ולכן ויגר מואב מפני העם', לכן בא מגור לנפשו, 'כי רב הוא' כי גדול ומהולל הוא העבודה הזאת, ואין בכוחו לבטלו, ע"כ. וכשאדם מקדים לדעת לפני מי הוא עומד בתפילה, אזי הדיבורים הקדושים פרים ורבים, ועושה רושם גדול בקרבו, ומרבה בליבו הרהורי תשובה.

יה"ר שנזכה להיות בבחינת שיויתי ה' לנגדי תמיד, ולדבר דיבורים קדושים ובכך יתעורר בנו לשוב אל ה' באמת, ונזכה במהרה לגאולה.

ובוודאי אם הדיבורי תורה ותפילה נאמרים אחר הכנה של מחשבת שיויתי ה' לנגדי תמיד, שיודע לפני מי הוא עומד, ההשפעה הוא הרבה יותר גדולה, וכידוע מדברי הבעל שם טוב דאיתא (בפרק ו' דאבות) הלומד מחברו פרק אחד וכו' או אפילו אות אחת, צריך לנהוג בו כבוד וכו', ומה דוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד קראו רבו אלופו ומידעו וכו'. וקשה מהו ההדגשה, שני דברים 'בלבד', אלא כך הוא פירושו, כשאדם לומד מרב הגון התורה הוא פרה ורבה אצלו, ויש לתורה השפעה גדולה עליו, ומתרבה השפע עוד ועוד, אך כשלומד מרשע אזי אינו פרה ורבה, אלא נשאר ממש מה שלמד ממנו, ולזה אמר מה דוד שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד, דהיה רשע, והתורה לא היתה פרה ורבה, ולכן נשאר שני דברים בלבד.

וראה בתפארת שלמה, שהשי"ת אמר לבלעם הרשע, הדבר אשר אדבר אליך אותו 'תעשה'. ובהמשך הפרשה (כג יב)

אהר הברדלה פרשת בלק תשפ"א לפ"ק

השבוע היארציית של הרה"ק ר' שלמה מקארלין זי"ע, הוא היה תלמידו של ר' אהרן הגדול זי"ע, נודע בתפילתו בהתלהבות עצומה ובשמחה רבה, ומכל קצוי הארץ באו לחזות בעבודתו.

רבו הרה"ק ר' אהרן זי"ע סיפר לפני רבו המגיד ממעזריטש זי"ע שיש לו אברך אחד, שבשעה שאומר תהלים בליל יום הכיפורים, כשאומר את הפסוק, 'ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ' לא נותר שום ניצוץ בפולין ליטא ורייסין שאינו מעלה אותו.

בספה"ק בית אהרן פרשת אמור מובא, שפעם אחת ביקש ממנו אחד מהבעלי בתים, שיבוא הרבי למחר לביתו, השיב לו הרבי, שוטה, הלא צריך עוד היום להתפלל ערבית ולקרוא קריאת שמע שהיא מסירות נפש, ואח"כ השינה ולמחר וכו' עד שבאים לק"ש ואח"כ נפילת אפים שהיא ג"כ מסירות נפש, ושמא יתן הקב"ה שימולא רצוני. ואתה רוצה שאבטיח לך שאבוא לביתך מחר.

כשהיה חבוש הרה"ק ר' נחום מטשערנוביל בבית האסורים עקב עלילה שהרג את הנפש, השתדל הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע שיתירו לו להכנס לזמן מועט לחדרו להתראות עמו הרגיש הרש"ק כי המאור עינים קיבל על עצמו למסור נפשו עבור כלל ישראל, וניסה הרש"ק להניאו מזה, נדהם רבי נחום ושאל, מנין לכם זאת, הלא התפללתי לפני השי"ת שלא יודע על כך אף למלאך ולשרף, ענה לו, **אכן מלאכים ושרפים אינם יודעים, אבל שלמה בן יוטא יודע.** והוסיף לאמור, כשיעזרני השי"ת למלא משאלתי שתהיה לי מסירות נפש, לא ידע מזה שום נברא.

היה זה בזמן מלחמה, והמפקד נתן רשות לחייליו לזמן מה, להשתולל ולעשות ככל העולה על רוחם, והרגו רח"ל י"ג נפשות מבני ישראל, והרש"ק אמר שאצלו זה יסתיים, ואכן קאזאק צולע ירה בו בעת תפילת כתר, ונסתלק כמה ימים אח"כ, הי"ד.

בעת שביקש הרה"ק רש"ק לקבוע דירתו בוואהלין, בגלילות של בעל התניא, ביקש ממנו רשות, והשיב 'הרב' שהוא מסכים על כך עם ג' תנאים. א) שלא להשפיל את ה'לומדים' (ב) שלא להשפיל [טשעפענען] די פרימע בטבע (כידוע הרש"ק סלד מכל בדל של מרה שחורה) ג) שלא יאמר שצריכין לעבוד בכוחות של הרבי, ועל ב' דברים הראשונים הסכים, אך על התנאי הג' לא הסכים, ועל כן קבע משכן קדשו בלאדמיר.

כ"ק אזמו"ר זצללה"ה סיפר שהבעל התניא אמר לאחד מחסידי קארלין ששמו דוד, דכשהרבי מתפלל אתה ג"כ מתפלל, וכשהרבי לומד אתה ג"כ לומד, אבל כשהרבי אינו מתפלל ואינו לומד, ביסטו דאך 'א פראסטער דווייד'... (דשיטת הרב הי', שצריכין לעבוד בכוחות עצמו, לא בכוחות של הרבי).

כאמור היה מתבטא בדברי חידודין נגד הלומדים שאין לומדים לשמה, מסופר על למדן אחד ושמו ר' שמחה, פעם הגיע לקארלין אמר לו הרה"ק ר"ש בבדיחותא, בשלמא בפורים שותים משום שנעשה נס גדול, אבל למה שותים בשמחת תורה, אך התירוץ הוא, משום כשומעין 'שמחה'ס תורה', נעשה לא טוב על הלב, ועל כן שותים להשיב את הנפש.

בקארלין היה עסק גדול בעבודת התפילה, ואמרו: "דאגה בלב איש ישחנה" - זאל ער עס 'אויס-דאוונען'.

חסיד אחד שנסע להרב בעל התניא זי"ע התאונן לפניו בכל פעם אודות מחשבות ובלבולים המבלבלים אותו, ובכל פעם אמר לפניו איזה מאמר, וזה הועיל לו על זמן מה לבטל ממנו המחשבות, פעם היה אצל הרה"ק ר"ש מקארלין והתאונן לפניו על כך, צוה לו שיבוא אליו בעת שמתפלל וישמע את תפילתו, וכך עשה. כשהגיע הרש"ק במזמור לתודה לתיבות 'ועד דור ודור אמונתו' הסתכל בפני האיש, ומאז והלאה נסתלקו ממנו לגמרי כל המחשבות, כאשר סיפר זאת החסיד להרב בעל התניא זצ"ל נענה לו ואמר, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים, הצדיק שהוא בבחינת 'ציון',

צריך להגיד תורה לתקן עניניו, אבל ודבר ה' מירושלים, אבל הצדיק שהוא בבחינת 'ירושלים', מספיק בשבילו 'דבר ה', לתקן כל מה שצריך בדברים בלבד.

ידוע פירושו של הרש"ק המובא בבית אהרן בפרשת ויצא, על מאחז"ל המובא ברש"י עה"פ בכל לבבך וגו', שלא יהיה לבך חלוק על המקום, כי יש בני אדם כשהם באיזה מקום אומרים שהמקום גורם שאינם עובדים להשי"ת, ואם היו במקום אחר ובמצב אחר, בוודאי היה יכולים לעבוד את ה' כראוי, ע"ז אמר המדרש, שלא יהי' לבך חלוק על המקום, כי לא המקום גורם מניעה, ואם רצון השי"ת הוא שיהיה האדם כעת במקום הזה, אין המקום גורם שום מניעה ח"ו לעבודתו יתברך, וכל המניעה הוא רק מצד האדם.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, א פרייליכער וואך, א לעכטיגער וואך.

אחר הבדלה פרשת בלק תשפ"ב לפ"ק

השבוע יומא דהילולא של הרה"ק ר' אברהם יהושע מקאפישניץ זי"ע, בן אחר בן להרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע, ומצד אימו היה נכד של הרה"ק ר' מרדכי שרגא מהוסיאטין בן הרה"ק מרוזין זי"ע, תחילת הנהגתו בשנת תרצ"ו היתה בעיר וויען, ואח"כ הגיע לאמעריקא.

את סבו הרה"ק מהוסיאטין הכיר רק בילדותו, ונסע בעיקר לדו"ז הרה"ק מטשארטקוב זי"ע. אחד מן הדברים שסיפר משם, שבטשארטקוב ידעו החסידים לשער מתי יכנס הרבי ל'טיש' בליל שבת קודש, לפי אריכות של האוה"ח על הפרשה, כיון שהרבי היה נזהר ללמוד את כל האוה"ח הק' על הפרשה טרם שנכנס לעשות קידוש. (השבוע היארציית של האוה"ח הק').

הרבי מקאפישניץ היה אדוק מאד במידת אהבת ישראל וגמילות חסדים, וכבר מצעירותו היה עוסק במעשי חסד, והיה מעביר כספים לחנויות ליתן לאנשים מזון ומחיה, ואף היה לווה כספים ומוסרם לנצרכים, ואח"כ היה הולך לאסוף כספים לשלם את 'חובותיו'.

פעם שאלוהו מדוע לוקח על עצמו עול של חובות, בשביל ליתן צדקה לאחרים, הלוא אין חייב ליתן צדקה אלא ממה שיש לו. על כך השיב בנעימה, הלוא כאן בווען ישנם בנינים גבוהים וענקים, אשר כל בנין ובנין עולה כמה עשרות מליוני שילינג, והנה אם יבוא לפניכם איש אחד ויציע בנין כזה בחצי מליון שילינג מזומן, וכי יוותר על ה'מציאה' בגלל שצריך לקחת על עצמו חובות של חצי מליון שילינג, הרי לפתי יחשב, דעו לכם, שבעיני חשובה מצות צדקה, הרבה יותר מכמה עשרות מליוני שילינג, וכאן אני יכול לקנותה בכחמישים אלף שילינג בלבד, וכי איך אותר על מציאה כזו.

כן ידוע שהיה מגדולי המתרימים עבור חינוך עצמאי ולישיבת פוניבז' ועוד רבים, כמו כן היה מרבה להיטיב ליחידים, יצויין שאף היה מביא דמי מעמדות לכ"ק אזמו"ר זצללה"ה, ונתן זאת כמתן בסתר, והדבר רק נודע לאחר פטירתו, כיון שאז הפסיק הממון מלהגיע.

כמו כן באופן כללי היה בידידות עצומה עם כ"ק אזמו"ר זצללה"ה, והם נפגשו לראשונה בעת שהרה"ק מקאפשיניץ בא לבקר את דו"ז הרה"ק רבי שמעון שלום זי"ע, וזקיני הרה"ק עבר שם, ואז שאל עליו 'ווער איז דער יונגערמאן, וואס די יראת שמים שיינט איהם אראפ פון פנים', ומחמת חביבות היה מגיע מפעם לפעם לדבר עימו, ואף בימי זקנתו כשהיה חלוש ביותר, בכל זאת נתאמץ לבא לבקר, והיה מגיע לבית מדרש אמשינאו, ובענוותנותו היה מבקש מאברך שיתנצל לפני אזמו"ר שאין יכול מחמת חולשת ליבו לעלות במדריגות, וימחול נא לבוא אליו לבית המדרש. וכך שוחחו בדברי תורה ויראת שמים.

פעם דרש בראש השנה שבו חל היארצייט של אביו (הרה"ק ר' יצחק מאיר) מהו שאנו מזכירים תמיד לזכות את עקדת יצחק, וכי מי לא יעשה כזאת כאשר השי"ת בכבודו ובעצמו מצוהו על כך, הרי כתיב בכל נפשך. אלא כך הוא ביאורו, אם היה הציווי להקריב את עצמו, אכן לא היה בכך כל חידוש, אך כאן שנצטוו להקריב את הזולת, לזה היה צריך מסירות נפש והתחזקות עצומה. והוסיף לאמור, זכורני כי בעת היותי בוינה במאסר, שאת כל הצרות שעשו לי קיבלתי באהבה, אך כאשר שמעתי מה שעוללו לאחרים, שאת זה חטפו הרשעים למחנה פלוני, ואת זה העבירו למחנה פלוני, היה הדבר קשה אצלי מנשוא, ולא יכולתי לעמוד בזה.

כמו כן בענין תקופת המלחמה, יש מכתב אליו מהרה"ק רבי יוסף יצחק מליובאוויטש, שבו טוען למה מסתגף, וכותב ששמע שמציית לקול הרופא רק למחצה, שמקיים רק מה שציווה 'שלא לאכול', אבל מה שאמר 'לאכול', זה אינו מקיים. ומבקש שיאכל בשר בכל יום ויום, ומזכיר את דעת הבעש"ט בענין סיגופים וכו'.

הרבי מקאפישיניץ עונה במכתב, שלמרות מצב בריאותו, עתה בזמן המלחמה שבני ישראל בצרה גדולה ועצומה, קיבל על עצמו, שלא לאכול בימי החול בשר עוף, עד שישקיף ה' ממרום, ויהיה להם לפחות לחם לאכול. ובענין הסיגופים משיב, שכל תלמידי ה**בעש"ט** סגפו עצמם, ורק ה**רה"ק בעל התולדות** כיון שסיגף עצמו יותר מיכולתו, לכן הזהיר אותו ה**בעש"ט**.

פעם ביקש אחד מבני משפחתו מעות לתקן ריצפה חדשה בבית לאחר שכבר היה שבור ומיושן, הרבי ענה שכעת אין לו כסף כי אם לדברים הכרחיים, כעבור זמן הגיע יהודי בפתח הבית לבקש צדקה, מיד העניק לו הרבי סכום הגון, כששאלוהו איך פתאום יש לו ממון רב לזה. הסביר שהמעות הללו ניתנו לי בתור 'כסף פדיון' לזכות ישועתו של פלוני, ובכן אנו אומרים בתפילת שחרית 'זורע צדקות מצמיח ישועות' כשזורעים צדקה צומחות ישועות, לכן **אם אקיים מצות צדקה בכספי הפדיון, יכול לצמוח מכך הישועה, אך אם נעשה במעות אלו ריצוף חדש, אינו יודע אם תגיע מכך הישועה.**

יש ווארט ממנו על הנאמר ב'יהי רצון' שלאחר תהילים, ותן לכל איש ואיש די פרנסתו וכו' ותמהר ותחיש לגאלנו. ולכאן מה שייכות בין שתי בקשות אלו, ואפשר לפרש דהנה נאמר בגמ', אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס, וא"כ איך אנו מבקשים על הפרנסה, שהוא נגד סימני הגאולה, אלא התירוץ הוא בכך, שכל הסימנים הללו הרי הם נאמרו דוקא על זמן הגאולה של 'בעתה', שאז יש זמן מסודר לגאולה, ולפני זה תכלה פרוטה מן הכיס, אבל על הזמן של 'אחישנה' לא שייך כל זה, כי פתאום יבוא האדון אל היכלו, ועל כן אנו מיד מוסיפים ומבקשים ותמהר ו'תחיש' לגאלנו, מלשון **אחישנה, ואז יוכל להיות שפע פרנסה טובה לכל בני ישראל.**

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, א גוטע וואך, א פרייליכע וואך.